

Avundsjuk på episkopaten

STUNDOM TALAR MAN i ekumeniska och interreligiösa sammanhang om att det finns en »helig avundsjuka» mellan olika kristna kyrkor eller t.o.m. mellan olika religioner. Uttrycket avser ett stadium där man inte längre ser varandra som naturliga fiender och motståndare, där den andra parten självklart har fel i allting, utan tvärtom har lärt känna varandra så mycket att man ser det beundransvärda i andra religiösa traditioner och önskar att man själv hade det.

»Tänk om vi svenska kristna hade mer av fromma muslimers hängivenhet för den Allsmäktige och deras brist på blygsel inför att be och bekänna sin tro offentligt! – Och måste vi inte medge att det ligger något värdefullt i judarnas sätt att verkligen hålla sabbat, som vi har förlorat i vår egen rätt sekulariserade praxis beträffande söndagsfirning?» Å andra sidan längtar somliga muslimer efter en så personlig och varm relation till Gud som de kristna tycks ha, medan en del judar menar att de kristna har tänkt mer och djupare om behovet av försoning och syndaförlåtelse än de själva har gjort.

Det ligger något ödmjukt och fördomsfritt i den hållningen till andras sätt att förhålla sig till Gud, även om det är lättare att inta den, när det gäller religioner som det

inte finns någon större risk att vi vanliga svenskar skulle konvertera till. Man kan ju erkänna det fina i de andra abrahamitiska religionerna samtidigt som man inte har en tanke på att gå åstad och *bli* muslim eller judisk proselyt. Att släppa tron på och relationen till Jesus som Gud och Frälsare, eller att ta på sig hela observansen av Torah ligger för de flesta helt enkelt inte innanför religionsdialogens horisont.

Det kräver åtskilligt mer att erkänna sin »heliga avund» gentemot andra kristna, eftersom det innebär att deras kristendom på något sätt är bättre än vår egen, och att vi följaktligen borde ändra oss och lära av dem. Egna känslor av och andras förebråelser om brist på trohet mot ens egen och förfädernas framkämpade och beprövade form av kristendom infinner sig vanligen och hindrar tankens utflykter i den riktningen.

Därför är det med en viss beundran man läser vittnesbörd från medkristna med frikyrklig hemhörighet där de gett uttryck för »helig avund» mot den Svenska kyrka som deras fäder och mödrar en gång lämnade, i förvissningen om att det var nödvändigt att bilda ett eget samfund med en sannare, renare och mer biblisk utformning av den kristna tron. Goda exempel på detta är Sigfrid Demingers och Siewert Öholms vittnesbörd tidigare i år om att de finner mer av andlig substans i Svenska kyrkans sätt att vara och fira gudstjänst än i sin egen frikyrkliga ursprungsmiljö.

Nyligen sa pastor Ulf Ekman från Livets Ord i ett föredrag på Bjärka-Säby, att biskopsämbetet nog ändå är en institution som den kristna kyrkan behöver, och att Gud inte bara gett oss det heliga ordet, Bibeln, utan även heliga strukturer för kyrkan, varav detta ämbete är en. »Ytterst är det en sannings- och auktoritetsfråga, en fråga om hur det autentiska andliga livet bevaras och kan föras vidare från generation till generation. Då blir detta [biskopsämbetet] ett uttryck för kyrkans tidlösa katolicitet, något som måste återupptäckas i varje generation, något som verkligen ger liv och bidrar till en djup och äkta koinonia (gemenskap) och som beskyddar och bevarar kyrkan, både i en sann tro men framförallt i ett äkta andligt liv» (*Dagen*, 7 juni).

Detta är ett så kraftfullt bejakande av episkopatet att det kan jämföras med Laurentius Petris skrivning i Kyrkoordningen 1571 att biskoparnas ämbete är en omistlig gåva, »utan tvivel av Gud den helga Anda (som alla goda gåvor giver) utgången», som måste bevaras så länge världen står. Och det överensstämmer också med vad som sägs om saken i det av vår kyrka bejakade ekumeniska dokumentet *Dop – Nattvard – Ämbete* från 1982, där biskoparna ges en vitalt viktig roll i kyrkans liv, inte minst för apostolicitet och enhet både inom det stift de leder och med hela den världsvida kyrkan.

Episkopatet finns där, inte som en praktisk anordning som lätt kan ersättas av något föregivet bättre, t.ex. demokratisk styrelse, utan som en av Anden avsedd, genuint kristen ordning, helt i linje med Herrens sätt att utse apostlar i stället för att diktera en lärobok. Jesus är

kyrkans Herre och han valde en personell struktur för sin *ekklesia*, att för all framtid vara representerad i sin gemenskap genom en struktur av människor som han gett sin fullmakt till ledande tjänst (*exousia* och *diakonia*). I allmänkyrklig eller ekumenisk teologi finns alltså inget tvivel om att biskopsämbetet, trots sina mer eller mindre ofullkomliga innehavare, hör till kyrkans *esse*, det som hon behöver för att vara kyrka. Ämbetet är lika konstitutivt för kyrkan som sakramenten och Guds ord, och kan sägas både bära dessa nådemedel och vara buret av dem.

I beaktande av hur mycket ont dåliga biskopar kan tillfoga sin kyrka, vilket kyrkohistorien ger många exempel på och frikyrkliga/ protestantiska kritiker gärna framhåller, har något kvickhuvud sagt att biskoparna hör till kyrkans *esse* (vara), men inte säkert till dess *bene esse* (välbefinnande). Hur är det till exempel i den Svenska kyrkan – bär dess senare historia vittnesbörd om att biskoparna bevarar katolsk tro och praxis och vidmakthåller kontinuiteten med den allmänneliga kyrkan, eller finner man dem mest bland dem som raserar den? Finns det skäl för Ulf Ekman att vara så »avundsjuk» på vår kyrkas episkopat?

Svenska kyrkans biskopar har sedan 30 år inte ens rösträtt i kyrkans högsta beslutande organ, kyrkomötet, vilket i sak är ett avvisande av tanken att de skulle höra till denna kyrkas *esse*. Snarare hör de till hennes *bene esse*, i meningen hennes rituella glans och ecklesiastiska ornamentik. Eller på vanlig svenska: det är snyggt med biskopar vid högtidliga tillfällen. Mot den bakgrunden är

Ekman's »heliga avundsjuka» en utmaning eller ett rop om besinning till vår kyrka, »glömmer du alldeles bort vad du har?» För till Frälsarens vänskap, nåd och gemenskap hör också biskopsämbetets *charisma*. Den nådegåvan behöver hos oss upplivas och bli verksam, om den ska bli den sanningens *charisma*, som Irenæus menade var biskopsämbetets särskilda bidrag till kyrkans uppbyggande.